

5 T 61/2010

OPATŘENÍ

Obvodní soud pro Prahu 1 rozhodl předsedkyní senátu JUDr. Danou Šindelářovou dne 23. února 2015 v Praze 1 v trestní věci obžalovaných **1/ Michaely R**, roz. D, nar. v, trvale bytem, doručovací adresou: –, **2/ Patrika V**, nar. v, trvale bytem, doručovací adresou, **3/ Richarda L**, nar. v, trvale bytem, **4/ Milana H**, nar. v, trvale bytem, **5/ Martina V**, nar. v, trvale bytem, **6/ Daniela Z**, nar. v, trvale bytem, **7/ Petra F**, nar. v, trvale bytem, **8/ Filipa V**, nar. v, trvale bytem, stíhaných pro trestný čin **podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka** podle § 260 odst. 1, odst. 2 písm. a), písm. b) zák. č. 140/1961 Sb., trestního zákona,

takto:

Podle § 105 odst. 3 trestního řádu se **nevyhovuje** námitce podjatosti vůči znalci PhDr. Janu B. Uhlířovi, Ph.D., znalci oboru sociální vědy, odvětví politologie, specializace nacismus, fašismus, neonacismus, neofašismus, doručovací adresou T. J. SOKOL Praha – Královské Vinohrady, Polská 2400/1a, 120 00 Praha 2 – Vinohrady, jakož i námitce proti položeným otázkám v opatření Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 30.09.2014, sp.zn. 5 T 61/2010, podaných obžalovaným Patrikem V, nar. v, prostřednictvím jeho obhájce při hlavním líčení dne 06.10.2014.

Odůvodnění:

V trestní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp.zn. 5 T 61/2010 jsou stíháni všichni v záhlaví tohoto usnesení jmenovaní obžalovaní pro trestný čin podpory a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka podle § 260 odst. 1, odst. 2 písm. a), písm. b) zák. č. 140/1961 Sb., ve znění účinném do 31.12.2009.

V rámci výše uvedeného trestního řízení byl opatřením Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 30.09.2014, sp.zn. 5 T 61/2010, přibrán znalec PhDr. Jan B. Uhlíř, Ph.D., znalec z oboru sociální vědy, odvětví politologie, specializace nacismus, fašismus, neonacismus, neofašismus a jako znalec je činný v rámci trestního řízení v této trestní věci, který byl do trestního řízení přibrán za účelem vypracování

znaleckého posudku, přičemž mu zároveň bylo uloženo, aby zodpověděl v opatření uvedené otázky.

Dne 06.10.2014 vznesl v průběhu hlavního líčení obžalovaný Patrik V , nar. , prostřednictvím svého obhájce Mgr. Roberta Cholenského Ph.D., námitku podjatosti vůči výše jmenovanému znalci PhDr. Janu B. Uhlířovi, Ph.D., kterou odůvodnil důvodnými pochybnostmi o nepodjatosti znalce pro zvláštní poměr k věci a také k osobě obžalovaného i ostatních spoluobžalovaných, o jeho odborném zaměření i o položených otázkách. K osobě znalce obžalovaný Patrik V uvedl, že rozhodnutím předsedkyně Krajského soudu v Praze ze dne 24.06.2013, sp.zn. Spr 4136/2014, byl PhDr. Jan B. Uhlíř, Ph.D. (dále jen „znalec“), jmenován znalcem v oboru sociální vědy, odvětví politologie, se specializací nacismus, fašismus, neonacismus a neofašismus. Obžalovaný Patrik V k osobě znalce zjistil, že znalec není pro výkon znalecké činnosti v těchto oborech vůbec odborně kvalifikován a kognitivní *bias*, jímž v důsledku tragické události, jež postihla jeho předka, trpí, mu brání podat neutrální a objektivní znalecký posudek v dané trestní věci. Obžalovaným byly k námitce podjatosti přiloženy dokumenty, konkrétně osvědčení o státní zkoušce, znalcův životopis, seznam znalcovy publikační činnosti, jakož i další listiny, ze kterých se má podávat nedostatek znalce vzdělání v oboru sociologie a politologie. Přestože je znalec předním a uznávaným českým historikem a specialistou na období druhé světové války a německého nacionálního socialismu, postrádá specializaci na neonacismus nebo neofašismus. Obžalovaný rovněž zmiňuje údajnou motivaci stát se znalcem, která u znalce spočívá v pohnutém osudu jeho děda, prof. PhDr. Jana Uhra (1893-1942), který byl jako čelný reprezentant moravského domácího protinacistického odboje popraven v berlínském Plötzensee. Rovněž z žádosti znalce o zápis do seznamu znalců ze dne 10.09.2012 se má podávat motivace znalce, kdy mj. uvedl: „S neklidem pozoruji nárůst pravicového extremismu v ČR a rád bych v rámci svého oboru přispěl k boji proti němu [...] K pravicovým extremistickým projevům mám rodinnou aversi a rád bych dle svých možností přispěl k jejich identifikaci, neboť je považuji za společensky mimořádně neblahé a nebezpečné.“. Z uvedeného pak má dle obžalovaného vyplývat, že znalec při podání žádosti o zápis do seznamu znalců byl motivován aktivistickými pohnutkami, neboť výkon znalecké činnosti chápe jako odvetu za bezpráví, jež postihlo jeho předka, protože taková osoba nemůže být v této věci přibrána jako znalec, neboť u ní existují důvodné pochybnosti o její nepodjatosti pro zvláštní poměr jak vůči osobám obžalovaných, tak vůči skutkům, pro které je řízení vedeno.

Obžalovaný rovněž vznesl výhrady vůči formulaci položených otázek, jež měly být sestaveny účelově, bez respektu k povinnostem plynoucím z § 2 odst. 5 trestního řádu.

K vyslovené námitce podjatosti se vyjádřil znalec PhDr. Jan B. Uhlíř, Ph.D., kdy ve svém vyjádření ze dne 13.01.2015 uvedl, že byl předsedkyní Krajského soudu v Praze dne 24.06.2013 řádně jmenován znalcem v oboru sociální vědy, odvětví politologie se specializací na nacismus, fašismus, neonacismus a neofašismus. Pokud jde o tzv. kognitivní *bias*, je pravdou, že praděd znalce byl coby přední osobnost domácí moravské protinacistické rezistence roku 1942 popraven a že se znalec na základě této skutečnosti rozhodl již na základní škole věnovat se problematice dějin Protektorátu Čechy a Morava a Třetí říše, nicméně tato skutečnost znalci nijak nebrání podat objektivní znalecký posudek, kdy znalec při

znalecké činnosti vždy ctí znalecký slib. K námitce ohledně nedostatečného vzdělání znalce pak tento uvádí, že obory neonacismu a neofašismus se v České republice samostatně nevyučují a jsou proto vždy navázány na širší celky oboru dějin, popř. politologie. Pokud jde o obžalovaným Patrikem V založené listiny, tak znalec uvádí, že je pravdou, že tyto ke své žádosti o zápis do seznamu znalců zahrnul. Pokud obhájce Mgr. Robert Cholenský, Ph.D. uvádí, že znalec zaměňuje nacisty s neonacisty a že se znalec snaží o jakousi odvetu v souvislosti s pohnutým osudem jeho praděda, toto tvrzení znalec odmítá. Jako historik se znalec snaží být po celou svou profesionální kariéru maximálně objektivní, přičemž toto platí i o jeho znalecké činnosti. Znalec si je plně vědom znaleckého slibu, kterým se řídí do všech důsledků. Znalec zároveň uvedl, že s Mgr. Cholenským, Ph.D. v roli obhájce se již setkal, a to v řízení před Městským soudem v Brně, kdy byla proti osobě znalce rovněž vznesena námitka podjatosti, která však byla následně zamítnuta. Závěrem znalec uvádí, že vůči osobám obžalovaných, jakožto vůči skutkům, pro které je vedeno trestní řízení, nemá žádný zvláštní poměr a necítí se být podjatý.

Soud posoudil spisový materiál, jakož i vznesenou námitku podjatosti ze dne 06.10.2014 vůči znalci PhDr. Janu B. Uhlířovi, Ph.D., jakož i proti jeho odbornému zaměření, dále vyjádření znalce výše uvedené ze dne 13.01.2015, posoudil stav trestní věci a fázi trestního řízení a dospěl k závěru, že námitka obžalovaného Patrika V podaná prostřednictvím jeho obhájce Mgr. Roberta Cholenského, Ph.D. vůči jmenovanému znalci není důvodná a jako nedůvodné jí nevyhověl s tím, že jmenovaný znalec není vyloučen z úkonů v rámci tohoto trestního řízení.

V uvedené trestní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp.zn. 5 T 61/2010 nebylo shledáno ničeho, co by činilo PhDr. Jana B. Uhlíře, Ph.D. podjatým jak vůči obžalovanému, tak vůči skutku, pro který je trestní řízení vedeno.

Předně soud konstatuje, že PhDr. Jan B. Uhlíř, Ph.D. byl předsedkyní Krajského soudu v Praze dne 24.06.2013 řádně jmenován znalcem v oboru sociální vědy, odvětví politologie se specializací na nacismus, fašismus, neonacismus a neofašismus, přičemž v rámci jmenování musel PhDr. Jan B. Uhlíř, Ph.D. rovněž do rukou předsedkyně Krajského soudu v Praze složit znalecký slib v souladu s § 6 odst. 2 zák. č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, v platném znění, kterým znalec slibuje, že bude při své znalecké činnosti přesně dodržovat právní předpisy, znaleckou činnost bude vykonávat nestranně podle svého nejlepšího vědomí, že bude plně využívat všech svých znalostí a že zachová mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se při výkonu znalecké činnosti dozví.

Dále soud k namítaným důvodům podjatosti jmenovaného znalce uvádí, že skutečnost, že praděd ustanoveného znalce, prof. PhDr. Jan Uher, byl osobností moravské protinacistické rezistence, který byl v roce 1942 popraven, což bylo i dle tvrzení samotného znalce impulsem pro hlubší studium dějin nacistického Německa a Protektorátu Čechy a Morava, potažmo i protinacistického odboje v Protektorátu Čechy a Morava, nemůže být samo o sobě důvodem tzv. kognitivní *bias* znalce, resp. pro podjatost znalce vůči skutku, pro který je trestní řízení vedeno. Je ostatně samozřejmé, že zájem o studium jakéhokoliv oboru není rozhodnutím náhodným, nýbrž je ovlivněno různými faktory v životě každého člověka. Pokud takovým impulsem v případě znalce byly historické rodinné souvislosti, pak taková skutečnost nemůže být podkladem pro *a priori* negativní hodnocení jeho práce.

Je nutno podotknout, že PhDr. Jan B. Uhlíř, Ph.D. jistě nebyl jmenován znalcem pouze pro tragický osud jeho děda, jehož osud snad měl dle podané námítky podjatosti tvořit motivaci znalce bojovat proti pravicovému extremismu, kdy k pravicovým extremistickým projevům má mít znalec rodinnou aversi. Dle § 4 zák. č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, v platném znění, totiž lze znalcem jmenovat mj. toho, kdo má potřebné znalosti a zkušenosti z oboru, v němž má jako znalec působit, především toho, kdo absolvoval speciální výuku pro znaleckou činnost, a má takové osobní vlastnosti, které dávají předpoklad pro to, že znaleckou činnost může řádně vykonávat. Součástí podmínek je tedy prokázání odborné způsobilosti a praxe, kdy se odborná způsobilost dokládá zejména potvrzením o absolvování specializačního studia, příp. doložením vysokoškolského diplomu. V oborech, kde se specializační studium nepořádá, je vyžadováno absolvování znaleckého minima.

Na základě shora uvedeného a rovněž na základě obžalovaným Patrikem V k námítce podjatosti doložených listin je zřejmé, že PhDr. Jan B. Uhlíř, Ph.D. byl platně jmenován znalcem z výše uvedeného odvětví a výše uvedené specializace, přičemž zdejší soud nemá jakékoliv objektivní důvody zpochybňovat platnost takového jmenování, tedy i odbornou způsobilost znalce, pro níž byl opatřením zdejšího soudu ustanoven znalcem v předmětné trestní věci. V předmětném případě bylo na předsedkyni Krajského soudu v Praze, aby posoudila splnění podmínek pro jmenování PhDr. Jana B. Uhlíře, Ph.D. znalcem a zdejší soud si v žádném případě nemůže osobovat právo hodnotit proces jmenování znalcem.

Obžalovaný Patrik V dále prostřednictvím svého obhájce Mgr. Roberta Cholenského, Ph.D. uvádí, že existují důvodné pochybnosti o odborném zaměření znalce na tematiku neonacismu a neofašismu, kdy dle tvrzení obžalovaného znalce v této tematice nepublikoval jediný odborný text a jeho odborné vzdělání, resp. jeho publikační činnost jej omezují pouze na práce historiografické. Jelikož pak položené otázky jsou povahy politologické a sociologické a jen z malé části historiografické, pochybuje obžalovaný o dostatečně odborném zaměření znalce na tematiku, která má být předmětem znaleckého zkoumání. K tomu zdejší soud konstatuje, a to s odkazem na shora uvedené, že soud nemá žádné důvody ke zpochybňování platnosti jmenování PhDr. Jana B. Uhlíře, Ph.D. znalcem dle rozhodnutí předsedkyně Krajského soudu v Praze ze dne 24.06.2013, kterým byl PhDr. Jan B. Uhlíř, Ph.D. jmenován znalcem v oboru sociální vědy, odvětví politologie se specializací mj. i právě na neonacismus a neofašismus. Skutečnost, zda znalec ve zmíněných specializacích publikoval či nikoliv bylo k posouzení v rámci jmenování PhDr. Jana B. Uhlíře, Ph.D. znalcem, nikoliv pak v rámci projednávané věci, kdy soud vychází ze zápisu znalce do evidence znalců a tam zapsaného oboru znalecké činnosti, resp. odvětví a specializace.

Konečně, pokud jde o námítky vůči položeným otázkám znalci, obžalovaný prostřednictvím svého obhájce uvádí, že z větší části byly tyto otázky původně formulovány policejním orgánem. Pokud snad měl obžalovaný námítky proti jejich sestavení, popř. jejich účelovosti, nebylo důvodu, proč proti takto položeným otázkám nebýt již v přípravném řízení. Pokud tak činí obžalovaný až nyní v době, kdy vzhledem k fázi trestního řízení, kdy lze očekávat skončení dokazování v trestní věci obžalovaného a přistoupení k závěrečným návrhům stran před vyhlášením konečného rozhodnutí ve věci, lze takovou námítku již považovat pouze za účelovou.

Soud za důkladného prověření vznesených námitek vůči přibranému znalci a za současného zohlednění specifických vlastností projednávané trestní věci posoudil možnou důvodnost či nedůvodnost vznesené námitky podjatosti vůči jmenovanému znalci, jakož posoudil vznesenou námitku podjatosti ve vztahu k § 11 zák. č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, v platném znění, a následně rovněž i ve vztahu k § 105 trestního řádu, přičemž v předmětném případě nebyla taková podjatost jmenovaného znalce zjištěna, pročež bylo vzhledem k výše uvedeným důvodům, okolnostem, zjištěním, hlediskům a závěrům soudem rozhodnuto, jak je ve výroku tohoto opatření uvedeno.

Poučení: Proti tomuto opatření není přípustný žádný opravný prostředek.

V Praze dne 23. února 2015

JUDr. Dana Šindelářová
předsedkyně senátu

za správnost vyhotovení:
Martina Kadochová, DiS.